EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 2.8.2012 COM(2012) 429 final

VERSLAG VAN DE COMMISSIE

over de toepassing in 2011 van Verordening (EG) nr. 1049/2001 inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie

NL NL

VERSLAG VAN DE COMMISSIE

over de toepassing in 2011 van Verordening (EG) nr. 1049/2001 inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie

WOORD VOORAF

Dit verslag is opgesteld krachtens artikel 17, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1049/2001 inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie¹ en heeft betrekking op het jaar 2011. Het is gebaseerd op de statistische gegevens waarvan in de bijlage een samenvatting wordt gegeven.

Deze statistieken geven het aantal verzoeken weer, niet het aantal gevraagde documenten. In de praktijk kan een verzoek zowel één enkel document betreffen als een volledig dossier voor een specifieke procedure. Verzoeken om toegang tot documenten die op het moment van indiening van het verzoek al publiekelijk toegankelijk waren, zijn niet meegerekend.

- 1. Herziening van Verordening (EG) nr. 1049/2001
- 1.1. Twee verschillende voorstellen van de Europese Commissie voor de herziening van Verordening (EG) nr. 1049/2001 worden momenteel nog interinstitutioneel besproken. Het eerste voorstel voor een herschikking van de verordening, dat de Commissie op 30 april 2008 heeft ingediend, omvat een aantal inhoudelijke wijzigingen ter verduidelijking van de interpretatie van Verordening (EG) nr. 1049/2001. Het tweede voorstel werd op 21 maart 2011 door de Commissie ingediend met het oog op de aanpassing van Verordening (EG) nr. 1049/2001 aan de formele vereisten van het Verdrag van Lissabon door de institutionele werkingssfeer van de verordening uit te breiden tot alle instellingen, organen en instanties van de Europese Unie, met enkele beperkingen wat betreft het Europees Hof van Justitie, de Europese Centrale Bank en de Europese Investeringsbank.
- 1.2. Het Europees Parlement heeft zijn standpunt met betrekking tot beide voorstellen in eerste lezing uitgebracht op 15 december 2011 en 63 wijzigingen voorgesteld. Het Deense voorzitterschap van de Raad overweegt verschillende opties voor het wetgevingsproces om een akkoord tussen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie te bereiken.
- 2. Registers en websites
- 2.1. In 2011 zijn 19 956 nieuwe documenten toegevoegd aan het documentenregister van de Commissie (zie de tabel in de bijlage).
- 2.2. Op grond van artikel 17, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1049/2001 moet de Commissie in haar jaarverslagen vermelden hoeveel documenten zij bezit die

_

PB L 145 van 31.5.2001, blz. 43.

"gevoelig" zijn in de zin van artikel 9, lid 1, van de verordening² en daarom niet in het register zijn opgenomen. In het openbare register van de Commissie waren tot eind 2011 de documenten van de COM-, C-, PB-, PV- en SEC-reeksen opgenomen. In 2011 zijn door de Commissie geen gevoelige documenten opgesteld of ontvangen die in een van deze categorieën vallen.

2.3. Onderstaande tabel bevat gegevens betreffende het bezoek aan de website "Openness and access to documents" (Transparantie en toegang tot documenten) op EUROPA in 2011.

	Aantal bezoekers	Aantal sessies	Bekeken pagina's
Totaal	41 408	46 191	425 434
Maandgemid- delde	3 451	3 849	35 453

3. Samenwerking met de andere instellingen waarop de verordening van toepassing is

Het krachtens artikel 15, lid 2, van de verordening opgerichte interinstitutionele comité is in 2011 niet bijeengekomen. De drie instellingen (Europees Parlement, Raad en Commissie) hebben op administratief niveau regelmatig contact gehouden om een consistente toepassing van de verordening te waarborgen.

- 4. Analyse van de verzoeken om toegang
- 4.1. In 2011 bleef de stroom van toegangsverzoeken in de **eerste fase** vrij stabiel, met een zeer kleine toename van het aantal aanvragen (6 447 in 2011 in vergelijking met 6 361 in 2010) en een nog lichtere daling van een aantal antwoorden op basis van Verordening (EG) nr. 1049/2001 (6 055 in 2011 in vergelijking met 6 127 in 2010).
- 4.2. Wat de confirmatieve fase betreft, daalde het aantal ontvangen verzoeken met bijna 9 % (165 nieuwe confirmatieve verzoeken in 2011 tegenover 181 in 2010). Het totale aantal antwoorden op confirmatieve verzoeken kwam dicht in de buurt van het aantal ontvangen verzoeken (162 zaken gesloten in 2011 in vergelijking met 150 in 2010). Hiervan waren 144 antwoorden (89 %) de **confirmatieve besluiten** betreffende de toegang tot documenten op grond van Verordening (EG) nr. 1049/2001. Dit aantal nam in 2011 met 18 % toe ten opzichte van 2010, toen 122 van deze besluiten werden afgegeven.
- 4.3. In 2011 ontving het DG Belastingen en douane-unie het grootste aantal initiële verzoeken (7,80 %), op de voet gevolgd door het DG Concurrentie met 6,99 % en het DG Gezondheid en consumentenbescherming met 6,96 %. Vermeldenswaardig is

[&]quot;Gevoelige documenten zijn documenten die afkomstig zijn van de instellingen of van de agentschappen hiervan, van lidstaten, van derde landen of van internationale organisaties, en die op grond van de regels van de betrokken instelling ter bescherming van wezenlijke belangen van de Europese Unie, of van één of meer van haar lidstaten, op de gebieden van artikel 4, lid 1, onder a) – in het bijzonder openbare veiligheid, defensie en militaire aangelegenheden – als "TRÈS SECRET/TOP SECRET", "SECRET" of "CONFIDENTIEL" zijn gerubriceerd." (artikel 9, lid 1).

ook de toenemende belangstelling voor de onlangs gereorganiseerde sectoren waarin vier nieuwe directoraten-generaal de twee bestaande vervangen: de directoratengeneraal Mobiliteit en vervoer samen met Energie (het vroegere DG Vervoer en energie) en de directoraten-generaal Milieu samen met Klimaat (het vroegere DG Milieu).

Hoewel buitenlandse betrekkingen van de EU nu onder de bevoegdheid van de nieuw opgerichte Europese dienst voor extern optreden vallen, kwam dit in 2011 nog niet tot uiting in de statistieken van de Commissie: de registers hadden namelijk nog steeds betrekking op het grootste deel van de respectieve verzoeken overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1049/2001.

- 4.4. De academische wereld bleek nogmaals de actiefste categorie verzoekers, goed voor 25,73 % van de initiële verzoeken. Net als in voorgaande jaren werd deze gevolgd door advocatenkantoren met 11,30 % en maatschappelijke organisaties (ngo's, belangengroepen) met 8,59 % van het totale aantal verzoeken. Bij 34,78 % van de verzoeken was het sociaalprofessionele profiel onbekend.
- 4.5. De geografische uitsplitsing van de initiële verzoeken bleef eveneens vergelijkbaar met die van voorgaande jaren, met een kleine stijging van de verzoeken afkomstig uit België (21,42 %), waar nog steeds het grootste deel van de verzoeken vandaan kwam. Bijna even veel verzoeken waren afkomstig uit Italië en Duitsland (respectievelijk 12,37 % en 12,27 %). Geen van de andere lidstaten was goed voor meer dan 10 % van de aanvragen: de grootste aantallen kwamen uit de lidstaten met de grootste bevolking, namelijk Frankrijk, Spanje, het Verenigd Koninkrijk, Nederland en Polen. Het aandeel van de verzoeken uit de twaalf "nieuwe" lidstaten ligt nog iets onder het overeenkomstige aandeel van de verzoeken uit de "oude" lidstaten.
- 5. Uitzonderingen op het toegangsrecht
- 5.1. In 2011 lag het percentage verzoeken die in eerste instantie volledig geweigerd werden, vrijwel even hoog als in het jaar daarvoor (12,17 % in 2011 tegenover 12,47 % in 2010). In vier van de vijf gevallen (80,20 % tegenover 82,16 % in 2010) zijn de verzoeken volledig toegewezen, terwijl het percentage van de gedeeltelijk openbaargemaakte documenten licht is gestegen in vergelijking met voorgaande jaren tot 7,63 % (in vergelijking met 5,37 % in 2010).
- 5.2. Het aantal gevallen waarin de Commissie na een confirmatief verzoek het standpunt van haar diensten heeft gewijzigd door eerder geweigerde documenten volledig openbaar te maken, is tamelijk stabiel gebleven (van 14,58 % tegenover 15,57 % in 2010). Er waren echter minder gevallen waarin een weigering volledig werd bevestigd en aanmerkelijk meer gevallen waarin de toegang na een confirmatief verzoek werd verruimd.
- 5.3. Hoewel het percentage gevallen waarin bescherming van het besluitvormingsproces van de Commissie (artikel 4, lid 3) als weigeringsgrond werd aangevoerd, licht daalde ten opzichte van het voorgaande jaar (25,73 % tegenover 26,42 % in 2010), staat deze boven aan de lijst van de belangrijkste uitzonderingsgronden en komt daarmee vaker voor dan de uitzondering van de bescherming van het doel van

- inspecties, onderzoeken en audits (artikel 4, lid 2, derde streepje), die vorig jaar met bijna 5 % daalde tot 21,90 % van de gevallen (tegenover 26,63 % in 2010).
- 5.4. Er valt een stijgende tendens te melden ten aanzien van de bescherming van commerciële belangen (16,83 % tegenover 11,84 % in 2010) en de bescherming van de internationale betrekkingen (12,02 % tegenover 9,83 % in 2010).
- 5.5. De meest gebruikte reden voor bevestiging van weigering van toegang was, net als in de voorgaande jaren, de bescherming van het doel van onderzoeken (32,68 % in vergelijking met 32 % in 2010).
- De bescherming van het besluitvormingsproces van de Commissie werd in 19,33 % van de gevallen als grond aangevoerd (exact evenveel als in 2010), maar dit aantal is het gecumuleerde resultaat van een toename van de gevallen waarin nog geen besluit was genomen (15,33 % tegenover 11,33 % in het jaar daarvoor), en de gelijktijdige daling van het aantal gevallen met betrekking tot adviezen voor intern gebruik waarin de beslissing al was genomen (4 % in vergelijking met 8 % in 2010).
  - Er valt een forse stijging te melden wat betreft de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de integriteit van individuen (20,67 % tegenover 9,33 % in 2010). Anderzijds werd iets minder vaak dan in voorgaande jaren een beroep gedaan op de bescherming van commerciële belangen (14,10 % vergeleken met 16,67 % in 2010) en dit gold nog sterker voor de uitzondering van de bescherming van gerechtelijke procedures en juridisch advies (1,33 % tegenover 10 % het jaar daarvoor).
- 6. Klachten bij de Europese Ombudsman
- 6.1. In 2011 heeft de Ombudsman de volgende 17 klachtendossiers afgesloten die betrekking hadden op de behandeling door de Commissie van verzoeken om toegang tot documenten:

Eén geval afgesloten waarbij geen wanbeheer werd vastgesteld						
1735/2010/MHZ						
Acht gevallen afgesloten met kritische en/of andere opmerkingen						
56/2007/PB	3196/2007/(BEH)VL	1633/2008/DK	1294/2009/TN			
271/2010/GG	1403/2010/GG	2073/2010/AN	339/2011/AN			
Ac	ht gevallen afgesloter	zonder verdere a	ctie			
715/2009/ANA	1861/2009/(JF)AN	1051/2010/BEH	1109/2010/VL			
1577/2010/GG	1581/2010/(FS)GG	2609/2010/BEH	2691/2010/(VL)GG			

6.2. De Ombudsman heeft in de loop van het jaar tien nieuwe onderzoeken geopend waarbij toegang tot documenten het hoofdonderwerp of een onderdeel van de klacht was. Dat is beduidend minder dan in 2010, toen 22 onderzoeken werden geopend.

7. Rechterlijke toetsing

Evenals in voorgaande jaren is in 2011 belangrijke nieuwe jurisprudentie tot stand gekomen³.

- 7.1. Het Hof van Justitie heeft een belangrijk arrest gewezen in de zaak My Travel⁴. Het Hof heeft de bewijslast aangescherpt voor de uitzonderingen ter bescherming van het besluitvormingsproces en juridisch advies met betrekking tot interne documenten over niet-wetgevende kwesties waarover al een beslissing is genomen.
- 7.2. Het Gerecht heeft zes arresten gewezen die verband houden met het recht op toegang tot documenten:

T-362/08 IFAW/Commissie, arrest van 13.1.2011	T-250/08, Batchelor/Commissie, arrest van 24.5.2011	Gevoegde zaken T-109/05 en T-444/05, Navigazione Libera del Golfo/Commissie, arrest van 24.5.2011
T-161/04, V. Jordana/ Commissie, arrest van 7.7.2011	T-29/08 LPN/Commissie, arrest van 9.9.2011	T-437/08 CDC/Commissie, arrest van 15.12.2011

In de arresten Batchelor en IFAW II geeft het Hof belangrijke verduidelijkingen met betrekking tot de beoordeling van bezwaren van de lidstaten tegen de bekendmaking van documenten die van hen afkomstig zijn, maar die in het bezit zijn van de Commissie.

In de zaak Navigazione Libera del Golfo heeft het Gerecht de besluiten van de Commissie nietig verklaard die dateren van vóór het arrest Zweden/Commissie (IFAW I) van het Hof van Justitie en waarin het bezwaar van een lidstaat zonder verdere motivering werd aangevoerd als reden om een document dat van die lidstaat afkomstig is, niet openbaar te maken.

In het arrest in de zaak Jordana heeft het Hof verduidelijkt dat artikel 4, lid 1, onder b), van de verordening een ondeelbare bepaling is die vereist dat een eventuele aantasting van de persoonlijke levenssfeer en de integriteit van het individu altijd wordt onderzocht en beoordeeld overeenkomstig de EU-wetgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens, met name Verordening (EG) nr. 45/2001.

In de zaak LPN bevestigde het Hof dat een algemene aanname geldt dat openbaarmaking van de documenten in een inbreukprocedure in beginsel zou leiden tot ondermijning van de bescherming van het doel van onderzoeken, zolang deze procedures lopen.

⁴ Zaak C-506/08 P, Zweden/MyTravel/Commissie, 21 juli 2011.

Zie voor details van elke beschreven zaak http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=nl.

In het arrest CDC oordeelde het Hof dat de bescherming van het doel van de onderzoeken geen grond was om de toegang tot een lijst van documenten te weigeren.

Nog drie zaken moeten worden vermeld die zijn doorgehaald nadat de verzoeker zich had teruggetrokken:

T-88/11	BIA	Zaak	T-14/11	Timab	T-399/07,	Basell
Separations/Com	missie	Industr	ies	en	Polyolefine/ Cor	nmissie
		CFPR/	Commissie			

7.3. Het gerecht heeft in vijf gevallen beslist om geen uitspraak te doen en heeft daarom opdracht gegeven deze uit het register te verwijderen:

T-411/09, Terezakis/Commissie	T-291/10, A. Martin/Commissie	T-395/10, Stichting Corporate Europe Observatory/ Commissie
T-120/10, ClientEarth e.a./Commissie	T-449/10, ClientEarth e.a./Commissie	

7.4. In 2010 zijn tegen beslissingen van de Commissie op grond van Verordening (EG) nr. 1049/2001 vijftien nieuwe zaken aanhangig gemaakt:

T-603/11, Ecologistas en Acción- CODA/Commissie	T-545/11 Stichting Greenpeace Nederland en PAN Europe/Commissie,	T-534/11 Schenker/Commissie
T-516/11, MasterCard e.a./Commissie	T-480/11 - Technion - Israel Institute of Technology and Technion Research &	Greenpeace Nederland
T-341/11, Ecologistas en Acción- CODA/Commissie	T-330/11, MasterCard e.a./Commissie	T-278/11, ClientEarth e.a./Commissie
Zaak T-211/11 Timab Industries en CFPR/Commissie		T-93/11, Stichting Corporate Europe Observatory/Commissie
Zaak T-14/11 Timab Industries en CFPR/Commissie	T-88/11 BIA Separations/Commissie	T-447/11 Catinis/Commissie

7.5. Voorts is in drie zaken bij het Hof van Justitie hogere voorziening ingesteld tegen beschikkingen/arresten van het Gerecht.

1	C-554/11 P Internationaler Hilfsfonds/Commissie	Zaak C-135/11 P IFAW Internationaler
		Tierschutz- Fonds/Commissie

8. Conclusies

Het aantal bij de Commissie ingediende verzoeken om toegang tot documenten is negen jaar lang steeds gestegen, maar is in 2010 en 2011 op hetzelfde niveau gebleven. Met bijna 6 500 verzoeken per jaar behandelde de Commissie veruit het grootste aantal verzoeken van alle instellingen en organen van de Europese Unie.

Deze stabilisering van het aantal aanvragen duidt er mogelijk op dat het recht op toegang tot documenten onder Europese burgers, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven inmiddels grote erkenning geniet. In de geest van het Verdrag van Lissabon maakt een dergelijke bewustwording de weg vrij voor een breder openbaar debat en nauwere betrokkenheid bij de Europese beleidsvorming.

Anderzijds is het steeds minder vaak nodig een verzoek om toegang tot documenten in te dienen, omdat de Commissie steeds vaker uit eigen beweging documenten en informatie openbaar maakt via openbare registers en websites.

Actieve transparantie is grotendeels bereikt met betrekking tot de wetgevende activiteiten. Een groot deel van de verzoeken om toegang en bijna alle confirmatieve verzoeken hebben betrekking op de activiteiten van de Commissie op het gebied van de controle op de toepassing van het EU-recht. Deze verzoeken moeten parallel aan de betrokken onderzoeken worden behandeld. In dergelijke gevallen moet de Commissie het juiste evenwicht vinden tussen de transparantie van haar activiteiten en de bescherming van andere rechten die bij wet en in de rechtspraak van de Europese gerechtelijke instanties zijn gewaarborgd.

BIJLAGE

Statistieken betreffende de toepassing van Verordening (EG) nr. 1049/2001

1. AANTAL IN HET REGISTER OPGENOMEN DOCUMENTEN

	СОМ	С	РВ	PV	SEC	Totaal
2011	2 414	14 025	131	93	3 293	19 956

INITIËLE VERZOEKEN

2. AANTAL ONTVANGEN EN BEHANDELDE VERZOEKEN

	2009	2010	2011
Ontvangen aanvragen	5401	6361	6477
Gegeven antwoorden ^{5 6}	6 636	7 148	7 075
Antwoorden op grond van Verordening (EG) nr. 1049/2001	5 055	6 127	6 055

3. RESULTAAT

	2009		20	10	2011	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Toegang verleend	4258	84,23	5034	82,16	4856	80,20
Toegang geweigerd	589	11,65	764	12,47	737	12,18
Gedeeltelijke toegang	208	4,11	329	5,37	462	7,62
totaal	5055	100	6127	100	6055	100

Een verzoek kan betrekking hebben op meer dan één document en derhalve aanleiding geven tot een aantal verschillende antwoorden.

De categorie "Antwoorden" omvat tevens de antwoorden die niet onder Verordening (EG) nr. 1049/2001 vallen, maar bijvoorbeeld op grond van Verordening (EG) nr. 45/2001 zijn gegeven.

CONFIRMATIEVE VERZOEKEN

4. AANTAL ONTVANGEN EN BEHANDELDE VERZOEKEN

	2009	2010	2011
Ontvangen aanvragen	140	181	165
Antwoorden	134	152	162
Besluiten inzake confirmatieve verzoeken op grond van Verordening (EG) nr. 1049/2001	120	122	144

5. RESULTAAT

	2009		20	10	2011	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Bevestiging	27	22,50	61	50	61	42,36
Gedeeltelijke herziening	33	27,50	42	34,43	62	43,05
Volledige herziening	60	50	19	15,57	21	14,58
total	120	100	122	100	144	100

(1) UITSPLITSING VAN DE WEIGERINGEN VOLGENS TOEGEPASTE UITZONDERING (%)

6. INITIËLE VERZOEKEN

	2009	2010	2011
Art. 4, lid 1, onder a), 1 ^e streepje – Bescherming van de openbare veiligheid	1,36	1,94	2,40
Art. 4, lid 1, onder a), 2 ^e streepje – Bescherming van deffensie en militaire aangelegenheden	0,54	0,14	0,39
Art. 4, lid 1, onder a), 3 ^e streepje – Bescherming van de internationale betrekkingen	8,17	9,83	12,02
Art. 4, lid 1, onder a), 4 ^e streepje – Bescherming van het financieel, monetair of economische beleid	2,09	2,15	1,88
Art. 4, lid 1, onder b), – Bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de integriteit van het individu	6,99	9,76	8,90
Art. 4, lid 2, 1 ^e streepje – Bescherming van de commerciële belangen	13,99	11,84	16,83
Art. 4, lid 2, 2 ^e streepje – Bescherming van gerechtelijke procedures en jurisch advies	9,81	7,32	6,76
Art. 4, lid 2, 3 ^e streepje – Bescherming van het doel van inspecties, onderzoeken en audits	27,61	26,63	21,90
Art. 4, lid 3, 1 ^e alinea – Besluitvormingsproces, besluit nog niet genomen	17,80	16,80	17,15

Art. 4, lid 3, 2 ^e alinea – Besluitvormingsproces, besluit reeds genomen: adviezen voor intern gebruik in het kader van beraadslagingen en overleg vooraf	7,81	9,62	8,58
Art. 4, lid 5 – Weigering lidstaat (auteur is derde)	3,81	3,94	3,18
total	100	100	100

7. CONFIRMATIEVE VERZOEKEN

	2009	2010	2011
Art. 4, lid 1, onder a), 1 ^e streepje – Bescherming van de openbare veilgheid	2,55	2,67	1,33
Art. 4, lid 1, onder a), 2 ^e streepje – Bescherming van defensie en militaire aangelegenheden	0	0	2,00
Art. 4, lid 1, onder a), 3 ^e streepje – Bescherming van de internationale betrekkingen	4,38	6,67	4,67
Art. 4, lid 1, onder a), 4 ^e streepje – Bescherming van het financieel, monetair of economische beleid	3,28	3,33	3,34
Art. 4, lid 1, onder b) – Bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de integriteit van het individu	14,23	9,33	20,67
Art. 4, lid 2, 1 ^e streepje – Bescherming van de commerciële belangen	17,52	16,67	14,66
Art. 4, lid 2, 2 ^e streepje – Bescherming van gerechtelijke procedures en juridisch advies	5,47	10	1,33
Art. 4, lid 2, 3 ^e streepje – Bescherming van het doel van inspecties, onderzoeken en audits	25,91	32	32,68
Art. 4, lid 3, 1 ^e alinea – Besluitvormingsproces, besluit nog niet genomen	12,77	11,33	15,33
Art. 4, lid 3, 2 ^e alinea – Besluitvormingsproces, besluit reeds genomen adviezen voor intern gebruik in het kader van beraadslagingen en overleg vooraf	13,87	8	4,00
Art. 4, lid 5 – Weigering lidstaat	-	-	-
total	100	100	100

UITSPLITSING VAN DE VERZOEKEN

8. NAAR BEROEP EN SOCIALE ACHTERGROND VAN DE VERZOEKER (%)

	2009	2010	2011
Academische wereld	21,29	23,24	25,73
Advocaten	10,24	10,69	11,30
Maatschappelijke middenveld (belangengroepen, industrie, ngo's, enz.)	9,85	8,18	8,59
Overheden (andere dan Eu- instellingen)	7,33	13,56	8,20
Andere EU-instellingen	3,77	8,32	8,15
Journalisten	2,02	3,35	3,25
Niet opgegeven	45,5	32,68	34,78
total	100	100	100

9. NAAR GEOGRAFISCHE OORSPRONG (%)

	2009	2010	2011
België	18,26	17,95	21,42
Italië	7,18	8,85	12,37
Duitsland	16,61	16,62	12,27
Frankrijk	8,01	9,05	8,90
Verenigd Koninkrijk	6,23	7,24	8,59
Spanje	6,27	6,86	7,16
Nederland	5,45	4,43	4,18
Polen	2,86	2,76	2,68
Luxemburg	1,71	1,99	2,12
Denemarken	1,63	2,02	2,11
Zweden	2,13	2,18	1,81
Finland	0,78	0,81	1,57
Oostenrijk	1,98	2,08	1,38
Portugal	1,61	1,16	1,15
Griekenland	1,06	1,22	1,10
lerland	0,72	1,49	1,02
Hongarije	0,70	0,89	0,96
Tsjechië	1,11	4,23	0,93
Bulgarije	0,56	0,69	0,93
Roemenië	0,93	1,11	0,87
Slowakije	0,50	0,56	0,56
Litouwen	0,35	0,31	0,42
Slovenië	0,39	0,52	0,31
Cyprus	0,20	0,20	0,25
Estland	0,17	0,09	0,19
Letland	0,06	0,13	0,15
Malta	0,30	0,22	0,12
Europese landen buiten de EU	0,83	0,50	0,40
Noord-Amerika	0,37	0,11	0,23
Australië en Nieuw-Zeeland	0,07	0,09	0,03
Afrika	0,20	0,05	0,02
Zuid-Amerika	0,09	0,05	0,02
Azië	0,19	0,04	0,06
Niet opgegeven	10,57	3,49	3,73
total	100	100	100

10. NAAR BELEIDSGEBIED (%)

Directoraat-generaal/Dienst	2009	2010	2011
SG – Secretariaat-generaal	10,10	11,64	10,12
TAXUD – Belastingen en douane-unie	6,20	5,30	7,80
COMP – Concurrentie	7,03	9,07	6,99
SANCO – Gezondheid en consumentenbescherming	4,69	5,44	6,96
ENV – Milieu ⁷	8,37	4,86	6,37
ENER – Energie	-	2,91	5,86
MARKT – Interne markt en diensten	7,27	6,14	5,72
ENTR – Ondernemingen en industrie	4,55	4,48	4,84
Home – Binnenlandse zaken	-	1,63	4,74
TRADE – Handel	2,08	3,06	3,47
DEVCO – Ontwikkeling en samenwerking — EuropeAid (voorheen DEV + AIDCO)	2,75	2,77	3,30
MOVE – Mobiliteit en vervoer	-	3,13	3,02
SJ – Juridische dienst	1,80	2,68	2,76
AGRI – Landbouw en plattelandsontwikkeling	4,07	3,15	2,62
JUST – Justitie (voorheen JLS) ⁸	7,74	6,75	2,54
RELEX – Buitenlandse betrekkingen ⁹	2,25	3,29	2,39
HR – Personele middelen en beveiliging + OIB + OIL – Bureaus infrastructuur en logistiek Brussel en Luxemburg + PMO – Bureau beheer en afwikkeling van individuele rechten	3,15	2,29	2,34
REGIO – Regionaal beleid	3,67	3,06	2,29
CLIMA – Klimaat	-	1,21	2,22
INFSO – Informatiemaatschappij	2,29	1,79	1,98
EMPL – Werkgelegenheid, sociale zaken en inclusie	3,28	2,74	1,64
ECFIN – Economische en financiële zaken	1,87	2,32	1,57
RTD – Onderzoek en innovatie + JRC – Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek	1,74	1,82	1,27
COMM – Dienst Communicatie	0,41	0,74	1,26
EAC – Onderwijs en cultuur	1,44	1,13	1,05
ELARG – Uitbreiding	1,74	1,47	1,04
BUDG – Begroting	1,07	1,24	1,02
MARE – Maritieme zaken en visserij	0,79	0,66	0,95
OP – Publicatiebureau	0,19	0,19	0,37
ECHO – Humanitaire hulp en civiele bescherming	0,24	0,28	0,33
OLAF – Europees Bureau voor fraudebestrijding	0,24	0,27	0,25
EPSO - Europees Bureau voor Personeelsselectie	0,26	0,14	0,23
ESTAT – Eurostat	0,11	0,31	0,20

NB: DG ENV is in 2010 opgesplitst in DG ENV en DG CLIMA. NB: DG JLS is in 2010 opgesplitst in DG JUST en DG HOME.

NB: De activiteiten van DG RELEX zijn met ingang van 1 januari 2011 grotendeels overgenomen door de Europese dienst voor extern optreden.

DGT – Vertaling	0,13	0,36	0,14
CAB – Kabinetten van de commissarissen	0,30	0,28	0,11
BEPA – Bureau van Europese beleidsadviseurs	0,06	0,03	0,11
DIGIT – Informatica	0,07	0,09	0,09
IAS – Interne controle	0,02	0,09	0,05
SCIC – Gemeenschappelijke tolken- en conferentiedienst	0,02	0,08	0,00
TREN ¹⁰	8,02	1,10	-
Totaal	100	100	100

-

NB: DG TREN is in 2010 opgesplitst in DG ENER en DG MOVE.